R pastato kampai su kontraforsais bei presbiterijos pamatai prie ŠR sienos pamatų. Jų ilgis 25 m. Pamatams naudoti lauko rieduliai su griuvenomis, rišti baltos spalvos kalkių su smėliu skiediniu. Pamatų plotis 1,6-2 m.

Už 44 m nuo R kampo aptiktas jų P kampas. PR ir PV sienų plotis 2,2-2,6 m. Maždaug 6,4 m į ŠV nuo P kampo prasidėjo stačiakampio bokšto pamatai. Jo dydis 7,2-7,4x12-12,2 m. Pamatų plotis 2,3-2,5 m. Pamatų apačia pasiekta 2,2-2,6 m gylyje. Prie jų rasta XVI-XIX a. radinių. Tyrinėjimų metu aptikti 6 apardyti palaidojimai ir gausybė žmonių kaulų iš suardytų kapų. Mirusieji laidoti lentiniuose karstuose, galva į V arba ŠV. Rankos sudėtos ant krūtinės ar dubens kaulų. Dviejuose kapuose rasta sagų ir 1823 m. sidabrinis šilingas. Palaidojimai datuojami XVIII-XIX a.

Šv.Jono bažnyčios pamatai buvo įkasti į XVII a. kultūrinį sluoksnį, kuriame, be šiam laikotarpiui būdingų radinių, plote Nr.1 atidengtas 42 cm pločio plytų sienos fragmentas, orientuotas R-V kryptimi, su 1,56x1,15 m dydžio krosnies padu (?) iš plytgalių. Plote Nr.2 aptiktos karkasinio pastato sienos plotis 60 cm. Ji orientuota ŠV-PR kryptimi. Sienos užpildui naudotos plytos ir lauko rieduliai, rišti priemoliu. Atidengti fragmentai datuojami XVII a. viduriu-antrąja puse.

Giliau esančių XVI a. pabaigos-XVII a. pirmos pusės pastatų išliko tik fragmentai. Jų konstrukcija karkasinė. Šalia pastatų plote Nr.1 užfiksuotos ir tvoros. Pirmoji - pynučių, žymėjusi sklypų ribas ŠV-PR kryptimi. Antroji - stulpinės konstrukcijos tvora, orientuota ŠR-PV kryptimi.

Užstatymo liekanų, kurias būtų galima datuoti XVI a. pirmąja puse-viduriu, neaptikta.

Audronė Šapaitė

Kriukų bažnyčios šventoriaus kapinių tyrinėjimai 1994 metais

Nugriautos Kriukų bažnyčios (Joniškio r.) vietoje buvo kasama pamatų duobė naujai bažnyčiai. Šiame plote rastos kaimo kapinaitės. 1994 m. jas tyrinėjo ŠAM. Iškasta 610 m^2 dydžio perkasa, aptikti 125 griautiniai kapai.

Visame perkasos plote iki 70-105 cm gylio tęsėsi tamsios maišytos

žemės sluoksnis. Jame buvo bažnyčios pamatinių akmenų, daug pavienių kaulų ir nesuardytų skeletų. Tokių kapų duobių kontūrai neišsiskyrė. Kiti kapai buvo įkasti į molį. Visos duobės, išskyrus kapą Nr.25-26, stačiakampės užapvalintais kampais formos. Minėtas kapas yra dvigubas, jame palaidoti 2 vienodo amžiaus vaikai.

Kapų gylis įvairus, svyruojantis nuo 80 cm iki 2,2 m. Kai kurios kapų duobės ir skeletai suardyti kasant vėlesnes duobes. Perkasos Nr.1 plane galima atsekti P-Š kryptimi einančias kapų eiles, nors jų griežtai laikomasi nebuvo. Visi kapai orientuoti į V, išskyrus 3: kapai Nr.2 ir Nr.20 orientuoti į R, o kapas Nr.5 - į PV. Mirusieji guli aukštielninki, ištiestomis kojomis. Rankos dažniausiai ištiestos arba sudėtos ant dubens. 33 kapuose išlikę karstai ar jų fragmentai.

Įkapių rasta 43 kapuose. Daugelis jų susiję su krikščioniškuoju tikėjimu: 11 kapų rasti kryželiai, 4 - medalikėliai su šventųjų atvaizdais. Vienas medalikėlis (kapas Nr.65) neįprastos aštuoniakampės formos, su kryžiumi, kurio skersinė kryžma kerta išilginę per jos vidurį. Iš 9 kapų surinkti karoliukai greičiausiai yra rožančių ar karolių liekanos. 7 mirusieji kaklo srityje turėjo iš vario lydinio arba sidabro pagamintas žiedo formos seges. 6 kapuose rasti žiedai. 2 iš jų su akute - aštuoniakampe skardos plokštele, ant kurios pavaizduotas ženklas, primenantis raidę M. Rasta nemažai aprangos detalių: sagų, kabliukų ir kilpučių, galiono fragmentų, karoliukų, kuriais buvo išsiuvinėtas rūbas. Išlikę ir siuvinėto milo, audinio fragmentų. Kape Nr.91 aptikta moneta - varinis Rygos šilingas.

Kapinės datuojamos XVII-XVIII a. 1792 m. jų vietoje buvo pastatyta medinė bažnyčia.

Andrius Vaicekauskas

Archeologiniai tyrimai Vilniuje, Trakų g. Nr.9, Pranciškonų bažnyčios viduje ir šventoriuje

1994 m. vykdyti archeologiniai tyrimai Vilniuje, Trakų g. Nr.9, Pranciškonų šv.Mergelės Marijos dangun ėmimo bažnyčios viduje ir šventoriuje. Ši bažnyčia yra viena seniausių Vilniuje, baigta statyti apie 1421 m. Nepaisant daugybės gaisrų ir rekonstrukcijų, ji išlaikė gotikinį